

La crítica i en Pere Pau Mascarons

per Ventura Gassol.

El jove literat, Pere Pau Mascarons, després d'un llarg i fatigós treball per fi donava a llum la seva novel·la, suggestiva i altament psicològica amb el títol "Plors de gat".

Durant tot el temps de la seva gestació tan pesada i del seu infantament tan costós, la senyora Mascarons es debatia, feia forces de flaquesa per poder pagar el lloguer del pis, comprar carbó i quatre miques de mi-nestra. Durant tot aquest temps, fer-se un vestit nou, ni pensar-hi! ni tan sols poder-se remuntar els vells i espellifats. Ah! finalment havia arribat el dia feliç que a totes les llibreries, al costat de les grans obres mestres consagrades, al costat dels noms d'autors i de novel·les de gloriosa anomenada, figurava en magnífica estesa "Plors de gat".

Passades tres setmanes, En Mascarons es presentava a les llibreries a fi de conèixer i gaudir de l'èxit creixent de la seva novel·la. Al cap de la jornada estava aco-rat i lívid: només havien estat venuts vuit "Plors de gat"! En quatre setmanes més, sols foren venuts altres sis exemplars.

Després de rumiar-hi molta estona, sense poder-se explicar la causa d'una tan mar-cada indiferència del públic, va decidir-se a tenir una assentada amb un conegut novel·lista, molt del dia, ídol dels seus lectors, per demanar-li un bon consell. Aquest "il·lustre" tanta fama havia ja captat—i tants diners—que ja no li callia tèmper de donar la mà als principiants.

—Com us ha tractat la crítica?—va pre-guntar-li, cella-junt, amb aire altívol, el "mestre".

—La crítica? La premsa? De cap ma-nera. Ningú no m'ha dit ni una paraula. Responia compungit En Mascarons.

—Ja: ho suposava... Ací ara la clau de l'enigma. Oh, joventut, joventut!... Però, res, no serà res. La cosa pot arranjar-se, el dany pot remediarse. Vagi a la redacció de "La Llumanera" i demani el crític se-nyor Marrugat, convidi'l amb tota natu-ralitat a fer un bon soparet, on no manqui qualche raig de mam bo... Marrugat és un bon xicot, fa temps que el coneix, és recte i lleial, un amant i servicial fidel de les musses, i—tingui-ho en compte—no vol pes-setes; en canvi per un bon soparet en agra-dable companyia no ha tingut mai un que no. Ah! i sobretot: procuri, enginyer's com sigui per tal que ell es recordi bé del nom de vostè i del títol de la seva obra: la resta sortirà per si sol boca que vols cor que desitges. Li ho repeteixo: faci per manera que s'aprengui ben bé el nom; potser el millor fóra que li ho anotés en un paperet. És molt desmemoria... Una vegada en comptes de posar Guimerà va posar Pitarrà com autor d'una obra...

—De tota manera, què vol que li digui, no em sembla gaire decent demanar que parli del meu llibre al crític i ensems con-vidar-lo a sopar.

—Jovent, inexperiència!...—exclamà un altre cop ídol del públic. Recordi's que en literatura, com en tot, si no dónes no et donen.

Una vegada més, En Mascarons pujà les escales de la casa d'empenyoraments, amb uns quants objectes, unes quantes peces i un a-bric: afortunadament encara n'hi havia per estona per l'hivern.

L'endemà, escriptor i crític sopaven junts al Cafè de la Rambla.

Era un soparet suculent. Un plat con-vidava a menjar-ne un altre, copeta cridava copeta, i aviàt el crític Marrugat un pic alegre, copejant eternidament l'espatlla de l'escriptor Mascarons, al qual anomenava Gularons, Sarrions, Recoions, i altres noms encara, cada vegada diferents.

—Ja esteic perdut!—pensava consi-rós En Mascarons. Aquest tifa d'home s'ha posat massa alegre, ja no es recorda de com em dic, ni ja tan sols no deu recordar-se del motiu per què l'he convidat a sopar... ni de la camisa que porta. Després d'una patisa anguniosa deia al crític de "La Llumanera": —No us oblidu, dones, que em dic Mas-carons, sóc autor de "Plors de gat", i feu-me unes quartilles per al diari.

—Fi-nestrons... Gumyalons... Somnis de gat... Ah! magnífic, son un gran home. Heu estat per mi una verdadera revelació. Avui mateix faré la crítica, us ho pro-meto... Celebro molt la vostra amistat, i serem amics per sempre, estimat Marimon. Ps! el públic: venueu, el públic és un ximple, un beniet, tot s'ho creu, tot s'ho empassa sols sigui poca substància i verd. Estimat Reco-

ions ja ho veureu, ja, com ensenyarem de quantes maneres es barallen els gats.

Dient això, el crític Marrugat escrivia en un tros de paper inversemblant notes i punts gero-glífics bo i inintelligibles per fer després la ressenya del llibre. Què s'hauria esdevingut d'aquest embull de notes? La gran sort que En Mascarons tingué bona cura de deixar-hi escrit el seu nom ben clar, i ben clar el títol de la novel·la.

Al cap de mitja hora els dos amics s'a-comiadaven al replà del pis mateix (un quint pis) on vivia, i on anava a colgar-se, el redactor de "La Llumanera".

Al dia següent, en obrir els ulls, el crític Marrugat, tot bocsassa, espes de cap, començà a confe-gir mentalment les escenes del vespre anterior, del sopar amb En Mas-carons. Però aleshores es recordà també que l'administrador del periòdic l'havia fet anar a cercar que hi amés com més aviat millor.

Què deuria voler? Aquell avis sobtós i urgent li havia fet mal a l'espina. En Marrugat deixa el pis, va de dret al des-patx de l'administrador, amb una certa re-caença, amb uns pressentiments ma-lastrucs. Però aviàt va veure que tot s'esvaia, l'ombri-vo presentiment es desfeia. L'èxit l'es-perava, amb un bon encàrrec. No endebades pel camí un borinot n'havia saludat a-legrement passant per davant dels seus ulls, frec a frec.

Al despatx hi havia, ultra l'admini-strador, el redactor en cap, el qual li digué: —Vostè, senyor Marrugat té al seu càr-rec la secció de crítiques literàries del nostre diari, oi? Bé. Ahir vaig fer el tresillo amb En Xirinachs... vostè sap? L'autor d'"Un crim a les golfes". Vaja, quin nyé-bit! Em va voler fer passar una jugada que no sé com no vaig agafar totes les taules de l'Ateneu i no les vaig rompre al seu cap... i encara va insultar-me i em va dir que jo no en sabia! Bandit! No sap de ve-les heu, en qüestió de cartes ni de penyes, i vol ésser escriptor! Demà o demà passat doni-li vostè una bona lliçó. Recordi-li que una novel·la no és un rampell, o una cria-turada, o un cop de gènit, sinó que vol la seva experiència, i tenir el seu món... En fi i no s'oblidi de re-treure-li, d'una manera o altra allò de les cartes. Entesos?

—Entesos! va respondre En Marrugat. I entre si pensava: tanmateix no va malament la cosa, és un encàrrec fet amb molt d'in-terès... els meus profits em valdrà. I va apuntar-se: "Xirinachs: crim golfes".

Al cap d'una estona, el fan avisar que un individu desitja veure'l i parlar amb ell. Surt i es troba davant d'un altre autor... que a son torn el convida a fer un piscola-bis: uns bons plats, unes belles copetes... I al magi d'En Marrugat s'era fet un garbuix de coses, i de noms, i de títols de novel·les, que ja feia rodar el cap.

En Marrugat, després de tot, estava en-sopit. Es sentia pesat, amb l'enteniment ple de yagaroses ombres, feia esforços d'imagi-nació per reconstruir converses i fets; difi-cilment veia altra cosa que copes, plats, i un peix amb una cara estranya; no sabia ben bé si era la cara d'un altre "amic", del redactor en cap, o del desconegut se-nyor Xirinachs; tal vegada era una complicadís-sima barreja de tots aquests personatges.

El temps passa. Tardeja. Cau el dia me-langiosament. Es qüestió de posar-se a es-criure. I després de badallar llargament, Marrugat pren la ploma i va a complimen-tar la comanda del redactor en cap i també a complaure el bon amic Pere Pau Mas-carons.

Repassa les seves notes, llegeix: "Mas-carons, Plors de gat". "Xirinachs, crim golfes". I ala ala! posa's a escriure, cada ratlla amb més vigor i més fluidesa. Amb una hora la tasca és enlestida. Ho dona a compondre. Se'n va.

Durant aquella nit En Mascarons va dor-mir quit-sap-lo malament. Adés li semblava de veure un gat plorant. Adés, l'abric que s'havia empenyorat tot xop de llàgrimes i la seva muller, bo i desesperada, plorant amargament... per tot arreu, plors i llàgrimes. Fins i tot el diner que havia pagat pel sopar se li apareixia moll de salades llà-grimes.

A les vuit del matí següent, En Mas-carons va vestir-se en un obrir i tancar d'ulls, i més de pressa que corrents es dirigí a la cantonada a comprar "La Llumanera".

Bo i tremolant d'emoció, devorà amb l'es-guard la llarga columna de quarta pàgina allí on deia: "Co que hi ha de nou en lite-ratura". I va llegir:

"No tenim el costum d'ésser massa severs amb els autors novells i principiants. Lluny de nosaltres la idea de tirar en orris els frá-gils vaixelles dels autors joves que volen

navegar per l'ampla mar de la literatura. Al contrari sempre estem disposats a ajudar-los amb una bona paraula, amb un consell, amb una bona acció.

Poques vegades les nostres columnes des-approven o blasmen alguna obra: ens estimo-m més callar. Però es troben llibres res-pecte dels quals no és possible de callar sots pena de cometre un crim horren; puix que aquests llibres en circular pel públic, sobretot entre la joventut qui encara no s'ha format un bon coneixement de la vida i de la relació entre les persones, no solen-poden causar un dany horrible sinó destruir les lleis morals que regeixen la famí-lia.

"Hi ha llibres davant dels quals odem repetir aquelles paraules pronunciades per un il·lustrat escriptor: "No puc callar". I ver-taderament és impossible de callar sobre aquesta mena d'obres! A la categoria d'a-ials llibres pertany "Plors de gat", el qual, per desgràcia, ompli darrerament els apar-adors de les nostres llibreries.

"Significa alguna cosa un títol tan es-trany, ni el nom de l'autor Mascaró? No. Però per a les persones de moralitat dub-tosa, per als qui veuen en la dona només que la fembra, per als homes qui en sa vida no han tractat de contenir llurs concupiscen-cies, per a aquesta mena de subjectes aquesta obra significa molt. Es pot dir, tot Únicament no podem llevar a l'autor la sàvia combinació de frases i idees. Llegint l'esmentada obra no s'adverteix de seguida el seu significat, que hom ha curat d'es-condir enginyosament amb frases de doble fons. A fora els llibres immorals! Obres fonegudes per llur irreverència, per llur insolència i desvergonyit realisme són blanes contes de fades en comparació amb la que ens ocupa. Mentre resti un sol exem-plar de tan pernicios llibre, caldria prohibir als estudiants i a tot el jovent no sols adquirir-lo sinó ni atancar-se als aparadors on s'exposa!

"Es clar que la vida privada de ningú no és una cosa que ens pertoqui; així i tot, però, no ens sabem estar de preguntar: què pot esperar la literatura d'un jugador, que es passa les nits jugant a cartes de la manera més vergonyosa, i que ni tan sols no sap això: jugar! Si coneixessiu quins jocs perd, i jugar perdre!

"Tot el contrari hem de dir de l'obra del conegut escriptor se-nyor Xirinachs "Un crim a les golfes": és una excel·lent novel·la; més: és una glòria de la literatura nacional. No cal dir-ne gaires coses, és prou conegut aquest veritable talent literari. Per altra banda, no és pas possible de referir amb unes quantes frases els mèrits d'aquesta obra, les idees profundes, els vastos hori-zons que ens fa albradors a la nostra vista meravellada. Però puc afegir—i això sí, fa de bon constatar—que veient l'obra d'En Xirinachs a les mans de llurs fills i filles poden els pares estar tranquils i llurs pensaments i consciències romandran igual nets i innocents que abans. Pas, més pas a una obra tan excel·lent feu-li lloc i no als polsosos prestatges del fons de les lli-breries sinó a les mans de llegidors, grans i xics...

"Un vel tèrbol va passar per la vista de l'astorat Mascarons, i si no va caure d'es-quetna no se'n hi mancà gaire.

—Què: que se li ha mort algú de la família?—va preguntar-li la venedora de diaris.

En Mascarons treia foc pels queixals. Les seves il·lusions se'u havien anat en orris. Havia perdut miserablement els seus diners... Però esperà, murri, miserable—pensava—ja veuràs com "no puc callar"! No et perdonaré tot allò empenyorat, ni el sopar que et vas crispir! En Mascarons va refer-se i cuita corrents salta a casa En Marrugat.

El crític dormia beatament, quan era des-pertat a cop de garrotades per En Mas-carons. Havia perdut miserablement els seus diners, i va poder-se a protegir d'aquella pluja desfeta, embolcallant-se tot ben bé i de-fensant-se amb coixins i mantes. Fins que

—Oh; què li he fet jo?—va exclamar amb veu planyívola.

—Ah bandit, miserable!—esgargamelà furios En Mascarons, bo i sospenent la tas-ca de matalasser. Gosen encara, a pregun-tar-me què m'heu fet! Us engolireu ració doble, amb uns sots fets de copes d'allò mil-lor, us vaig dir que a casa em trobeu, i el meu llibre què?... "us és impossible de callar!..."

Després d'una estona, En Marrugat anà de mica en mica traient el nas. La seva es-tranyesa no hauria estat més gran ni que s'hagués trobat cara a cara amb el propi

PAU CASALS

Una civilització amb molta pintura, amb bella escultura, amb bona poe-sia, però pobra de música instrumental ens semblaria una cosa manca. Afortunadament la bona música abunda a casa nostra, i avui és encara la cosa millor que tenim per mostrar al món sencer. I hi tenim figures de preeminència mundial, única, com és ara En Pau Casals que amb els concerts de la seva Orquestra dona la nota d'alta distinció, elegància, espiritualitat i cultura.

redactor en cap, les ordres del qual havia complert al peu de la lletra.
—Però, senyor Xirrnachs, repetixo: què li he fet jo? Que per ventura no el lloava prou?
—Que així us vegeu lloat a l'altre món!... Què Xirrnachs ni xorrius: jo no sóc Xirrnachs, jo em dic Mascarons!

Pels volts de migdia, les llibreries eren bullidors de gent. Talment com si s'hagués tractat d'un matí de preus populars de Batistini, de Caruso o de Lázaro, estudiants, col·legials, senyores ancianes, respectables senyorettes, algunes demi-mondaines, no ben bé curats desensenyats, minyones de comerç, militars, etc. Tothom qui primer pogués ésser a adquirir "Plors de gat".

En efecte, al cap de dos dies ja no hi havia més lloc per a aquesta obra als prestatges de les llibreries, el seu lloc era als calaixos ben tancats dels escriptoris, a les taules de nit, a les mans del jove.

Aproximadament a la mateixa hora, el redactor en cap de "La Llumanera" era cridat per telèfon.

—Allo... escolti... parlo amb... Sí, és vostè mateix; ja el conec; jo sóc Xirrnachs. Estic molt content. Moltes gràcies per la crítica. Mani'm sempre, i ja sap que sóc per servir-lo, encara que amb aquella partida d'abans dahir a l'Ateneu... Però no va ésser res. Repetixo: moltes gràcies.

El redactor en cap esdevingué com de pedra. Al cap de cinc minuts s'havia fet donar explicacions, havia llegit les crítiques literàries del dia... Al cap de cinc minuts més, En Marrugat, "punt en blanc", deixava de pertànyer a la redacció de "La Llumanera".

La senyora de Mascarons s'hi havia conegut d'allò més; va tornar a omplir casa amb els efectes desempenyats, i el propi autor es va comprar un esplèndid abric de pell, de cara a l'hivern, que feia dentada.

"Plors de gat" s'havia exhaurit dues vegades més en dies altres llargues edicions.

Mig any més tard, En Mascarons havia escrit i donava a llum una altra novel·la; la crítica en feia grans elogis en recomanava i tot la lectura, inclús per a centres docents. I la novel·la estava oblidada als prestatges polsosos de la llibreria junt amb la d'En Xirrnachs.

En Mascarons va desentendre's de la literatura de pretençons, i es va dedicar a cercar—i la va trobar—una vuita que li permeté de fer moltes obres i molts diners, i ja es reia de la crítica, i dels diaris, i dels jugadors de famas de l'Ateneu.

Adap. J. Petruchevsky.

COMENTANT...

En aquest món, mai no es pot tenir una alegria completa.
Tanmateix: ja sigui casualment, per una rara coincidència o perquè algú vol aigular les festes, les alegries mai no poden ésser totals.

Amb un cas ben palès vull provar-ho. El dia 24 del passat maig, En Narcís Oller fou objecte d'un homenatge. Ja li tenia ben meregut. La seva obra literària li dona dret a això i molt més. La premsa donava el nom entre altres d'una cinquantena d'assistents. Entre aquests figuraven la flor i nata dels nostres literats i intel·lectuals. Figuraven adherides prop d'un centenar de persones i moltes institucions culturals.

Narcís Oller, el nostre primer novel·lista, ha fet una obra positiva. El bon vell deuria estar joiós entremig d'aquell escollit estel d'admiradors que homentaven aquelles cèlebres obres que sempre seran llegides i guardades amb amor en el lloc més vistós de la nostra biblioteca: "Vilantur", "L'escanya-Pobres", "La febre d'or", "La Pallona", i en novel·letes curtes: "La Bufatada", "Isabel de Galceran", etc.

Si aleshores l'alegria semblava completa, després, al cap de dos dies una ombra semblava que venia a entorbolir la joia.

Precisament amb ocasió de l'homenatge "La Publicitat" va dedicar-li l'editorial del dia 28. En aquest editorial fa notar que l'obra de l'Oller: "no pot esdevenir clàssica" que s'hi troba "el sotragueix de l'estil bilingüe", i que ell no és "un fort escriptor, un escriptor de raça", i altres insinuacions inadequades. Per què "La Publicitat", precisament, parla de l'obra de l'Oller amb aquesta forma quan se li feia l'homenatge? Es que li dolia que a l'homenatge de l'Oller hi faltés aquell però... de desconfiança?

Francament el nostre articulista de "La Publicitat" malgrat que li dediqui elogis i pretengui que les seves paraules no puguin semblar per "amargar-li l'homenatge, ni per rebaixar-li mèrits" ha fet, amb intenció o sense, que aquesta vegada no deixés de complir-se allò que mai no pot haver-hi alegria completa.

Si el que ha fet "La Publicitat" amb l'Oller ho fes gaire sovint, m'n donaria vergonya. Si això ho haguessin fet una altra mena de diaris—ja ens entenem, oi?—però "La Publicitat" era—actualment—la menys indicada per fer-ho.

JORDI JÓKAI

Del balconet estant Erudició i Cultura

Conferències fetes

Una vegada era un tal doctor Turell, sarrianenc i sarrianista, del qual contem que l'aigua li havia pujat al cap. Ell creia en l'aigua com en la panacea universal.

Tant és així que en ocasió que els Reis d'Espanya es trobaven a Barcelona, ara de poc, i en el moment de la inauguració d'unes obres soterrànies (una de tantes), el doctor Turell amb un pit com un cavall, s'adreçà al mateix Rei per dir-li que tot allò d'aquelles obres estava molt bé, però que calia ràpidament resoldre el problema de les aigües.

Diuen els diaris que el senyor Rei va donar al doctor Turell (que no sabem si, a més, és regidor, o n'ha estat, o en serà; que de més verdes en maduren, diem nosaltres, o "otros más b. que yo lo han sido", diuen uns altres), va donar, repetim, al doctor Turell allò que en parla menor es diu un moc; aguantant el qual va demostrar una altra vegada que tenia un pit com un cavall almenys.

Però el doctor Turell va prometre's intímament de venjar-se del ridícul que davant Barcelona hagué d'empassar-se.

Uns quants dies després feia anunciar, no menys que a l'Ateneu de Barcelona, lloc on parlaven persones enteses, una seva conferència, parlant encara de l'aigua. El títol era espantós:

"Les aigües causen milers de morts, milions de malalts i milions de despeses".

Es veu ben bé que el doctor Turell és un home del dia, avui, que tot es compta per milions.

I el doctor Turell va comparèixer a l'Ateneu radiant, amb un jaqué impecable, una ermilla blanca que feia mal als ulls, una testa gentil que feia puntetes al mateix Apol.

La conferència va ésser tan impetuosa, tan sentida, tan vívida, tan patètica, tan descriptiva, que tothom va sortir-ne mullat.

El senyor Pich i Pon el prendrà probablement com a preat instrument generador d'aigua, i per tant d'energia, per a les seves múltiples combinacions elèctriques, i per a quan serà alcalde de la ciutat que podrà servir-li de deu d'aigua abundosa per a la nostra tan dissortada urbs.

Ah! el doctor Turell parlava amb un castellà mirífic que faria tremolar al mateix Cervantes i que és sols comparable al que també sap parlar Pich i Pon.

Conten que a certes aigües es fan immenses granotes.

Hem vist amb els nostres propis ulls un llibre amb aquest títol: "Molinos de viento". D'aquest llibre és autor Eugenio d'Ors.

Es un llibre que no farà de segur la sensació ni mourà el renou que ha mogut el llibre de Josep Pla, on més és el soroll que les nous.

I creiem que serà injust; perquè "Molinos de viento", són Octavi de Romeu, Pontarea, Xenius, i el mateix Eugenio d'Eugenio d'Ors, que amb diferents nous romans i roden, esperant debades l'hora que algú els prengui per un exèrcit, en lloc de prendre'ls com uns corredors de catifols.

El senyor Pich i Pon no ha acabat pas la seva brillant carrera. Dotat d'una adaptabilitat de no dir, sap plegar-se a totes les exigències de la realitat per sortir sempre amb la seva, que és enfilàr-se.

Però no creguéssim pas que En Pich i Pon sigui un simple adaptable o "idoni" (idoni per a tot, fins per a una alcaldia, si ve a tomb). Ell també és capaç dels grans gestos. En un interviu a "La Veu de Catalunya" ens fa assabatar que està decidit a fer de mecenes i tot; diu que posarà un piset perquè hi siguin donats cursos de ciència municipalista.

L'Ajuntament sempre l'ha atret, i es veu que continua atraient-lo.

J. S. Bach, el gran músic, era reposant a l'ombra d'un hostal del camí (que feia a peu) per anar a sentir un organista famós aleshores. El pobre Bach tenia la panxa més prima que un violí, i no tenia ni un sou. Estava considerant com s'ho faria per caminar tant encara que li mancava. Amb això s'obre una finestra de l'hostal, i una mà invisible li tira un parell de caps d'arengada.

—Oïd, va pensar Bach; ja és alguna cosa (endemés, plavien-li molt, a Bach, les arengades).

Pren aquells dos caps i forfolant hi un xic troba a dins dues monedes d'or. Ell mateix ens conta aquesta anecdota.

Es evident que en una cua, encara que hagués estat de lluc o de qualsevol altre peix més senyorial, no haurien pogut amagar-se monedes.

Per això sàviament els catalans diuen que val més ésser cap d'arengada que cua de lluc.

ÇO QUE PASSA PEL MÓN

(Juny de 1925)

Dia 2.—En Primo de Rivera pronuncia un discurs al P. U. de València. Diu que el redreçament d'Espanya és un fet.
—Fracassen les negociacions sobre aliança entre Grècia i Jugoslàvia.
—Mor l'expresident dels Estats Units Thomas Marshall.
—A Xang-Hai pren gran volada una revolta contra els europeus.
—Al Rif les hostes d'Abd-el-Krim segueixen hostilitzant sobre els francesos.
—Segueix oberta la crisi belga.
Dia 3.—El Rei Jordi d'Anglaterra compleix 60 anys d'edat.
—Es decretada al Vaticà la beatificació de Bernardeta Soubirous, la pastoreta de les aparicions de Lourdes.
Dia 4.—El govern francès trameta a Londres la nota sobre l'afer de les garanties.
—Moren a París dos homes de renom mundial: Pierre Louys, escriptor i Camil Flammarion, astrònom.
Dia 5.—La Diputació de Lleyda acorda de no anar a la "coordinació de serveis" (Per la novella Mancomunitat, doncs, cal descomptar Girona i Lleyda).
—A Madrid es conclou acord entre el govern i els barcos pertocant al concert econòmic.
—Les Escoles Pies de Puigcerdà són expedientades sota la inculpació d'haver estat trobat en elles llibres de text conceptuats de tendència separatista. L'Ajuntament acorda retirar-li la subvenció de 2,500 pessetes.
—La Cambra de Diputats de Roma ratifica el tractat de Versalles.
—Els japonesos trameten creuers a Xang-Hai.
—Es fa la subscripció pública al nou emprèstit de cinc milions de Madrid.
Dia 6.—Els reis d'Espanya se'n van de Barcelona.
—Els representants de les companyies navilieres d'Espanya demanen al govern primes a la navegació.
—Es tota a Tolon un torpediner francès que duu per nom Mistral.
—Es celebra a Itàlia el vinticinquè aniversari del regnat de l'actual sobirà.
Dia 7.—Els cors de Clavé van a Madrid a cantar.
—Continuen els avalots sagnants a Xang-Hai i les embestides dels rifenys contra els francesos, amb vària alternativa.

25 anys enrera

(Juny de 1901)

Dia 2.—Es elegit senador per la Universitat de Barcelona el marquès de Magaz, per 105 vots.
Dia 3.—Frederic Rahola llegeix a l'Ateneu Barceloní un treball sobre "Oligarquia i caciquisme", per figurar a la informació oberta sobre aquest tema a l'Ateneu de Madrid.
—Comencen les obres per a la construcció del Baixador (avui pujador) del Passeig de Gràcia.
—Es celebra a Perpinyà una festa de germanor on prenen part el bisbe Mgr. Jules Carselade, Justí Pepratx i Carles Foissin, a honor de Mossèn Alcover.
Dia 3.—S'estrena a Eldorado el drama de Benet Pérez Galdós "Electra". Dóna motiu a vius incidents. El quintet de corda que "amenitza" els entreactes toca la Marsellesa i l'Imme de Riego. En sortir el públic, s'hi fica en Lerroux i es fa una manifestació d'"avençats".
—Publica En Josep Bertran i Mústit un estudi sobre "El dret especial de la Vall d'Aran".
—A Pau, capital del Bearn (França) es celebra la festa dels felibres, sota la presidència de Frederic Mistral.
Dia 7.—El senyor Bernad i Duran dona al Centre Excursionista una conferència sobre "La literatura catalana al segle XIX".

La producció d'or al món

Durant els anys 1923 i 1924 la producció mundial d'or fi, expressada en unces, ha estat la següent:

	Any 1924	Any 1923
Transvaal	9.507,034	9.133,060
Austràlia occidental	485,118	504,511
Índia	391,367	382,007
Rodèsia	627,720	647,491
Canada	1.245,000	1.179,500
Estats Units	2.511,243	1.502,632
Queensland	95,793	84,818
TOTAL	15.233,794	14.434,019

La producció d'aquests quinze i tants milions d'unces d'or fi, durant l'any 1924 va a valer uns dos mil milions de pessetes

EXPOSICIONS

DE PINTURES, DEL PINTOR MARIBAU Tur i de quadres antics i moderns, a les Galeries Laietanes.
A GIRONA, A L'ATENEU, EXPOSICIÓ DE tapissos religiosos del director de l'Escola de Belles Arts de La Bisbal, senyor Sala Deulofeu. Dibuxos i paisatges a l'oli d'En Francesc Vidal, de Palamós.
J. P. R.

Els Reis d'Espanya han abandonat Barcelona i hi han deixat un brillant record de qualque títol nobiliari.
Conten que en certa ocasió el vescomte de Fargas deia que li havia passat un fet molt estrany, no sabia com explicar-s'ho. Havia anat, en el correspondent vaixell, de França a Anglaterra, havia tornat d'Anglaterra a França, Aquí era el bo; per anar-hi havien estat cinc hores; de tornada, només que tres. Com pot ésser això?
—Sí, senyor vescomte, li va respondre un: és que de França a Anglaterra és pujada, d'Anglaterra a França és baixada.
El senyor vescomte de Fargas va restar convençut i satisfet.

LA BANDERA CATALANA

SETMANARI CATALA. LITERARI-HUMORISTIC

Setmanari català, literari-humorístic. Fundat el dia 4 d'agost de 1877. Impremta de J. Aleu i Fugarull, Tallers, 30. Setmanari festiu de bona mena (Col·lecció B. Blanch).

Tamany: 44 x 32. — Any 1877. — Impremta Oliveres.

LO PREGONER

PARA, AL MENOS, UN PREGIU CADU SEMANA

Lo Pregoner. Setmanari català, literari-humorístic. Fundat el dia 4 d'agost de 1877. Impremta de J. Aleu i Fugarull, Tallers, 30. Setmanari festiu de bona mena (Col·lecció B. Blanch).

Tamany: 40 x 30. — Any 1878. — Impremta Aleu i Fugarull.

DIARIS, PERIÓDIC, REVISTES, BUTLETINS, ETC., APAREGUTS A CATALUNYA DE CENT ANYS ENÇÀ

La Bandera Catalana.—Tamany: 44 x 32. Fundat a Barcelona pel juny de l'any 1877. Impremta d'Oliveres, a càrrec de Jofra i Xumetra, Santa Madrona, 7. Setmanari literari-artístic-humorístic o festiu de bona mena. (Col·lecció del senyor Gabi Llobet).

Jo'duc la cabellera a mitxa esquena i porto ulleres, y vaig deixat y brut; porto un barret d'aquells que ja la mena, fa cosa de vint anys, que s'ha perdut.

Lo Pregoner.—Tamany 40 x 30. Fundat a Barcelona el dia 4 d'agost de 1878. Impremta de J. Aleu i Fugarull, Tallers, 30. Setmanari festiu de bona mena (Col·lecció B. Blanch), amb entreteniments i diversions familiars i amb trucs literaris que ens delaten ben bé l'època; segons podem veure pels següents fragments de la poesia jocosa que es diu "Flor natural":

Me la daràn. Dos centes poesies tinch en Secretaria ja enviadas. (Inútil serà dir quants y quants dies y quantas nits me costan de suadas).

llibres & Hetres

COSES VISTES, per Josep Pla. Editorial Diana, Barcelona, 1925.

Aquest escriptor ha estat i és molt discutit i això sol ja vol dir que val. Indubtablement el representa, més que cap altre dels seus (Xammar, Sagarra, Madrid i algun cop el prosista Llatas) la protesta contra els punys planxats i el guants mitjencers entre els dits i la ploma i la tinta perfumada amb les essències volatils de la ironia i la obscuritat.

que es volien fer passar per portanteus de la Idea Obscura. Podem passar de llarg, sense ni girar la cara, per davant d'aquells altres qui cobrien llur esprimitament amb solemnes draperies i complicades tòniques de paraules, paraules, paraules.

car no és possible que una ànima desinflada i normal es prengui a broma totes les coses. Quan En Pla fa broma sobre la Ximploria de les cites, sobre la prehistòria, sobre l'Empordà, sobre la moral sexual, etc., ens fa l'efecte d'un pubercent trapella que acaba d'engegar-se i vol convèncer-se ell mateix, amb un continent extern de preocupat, que ja no creu en la moral.

UNA GENERACIÓ SENSE NOVEL·LA

Molt d'interès havia mogut aquesta conferència de Carles Riba a l'Ateneu; y tenir molt d'auditori, i bo. De les vegades que veïem un públic dens era divendres passat a la nit. I encara no hi eren pas tots.

El tema va ésser descabellat per Carles Riba amb notoria traça, estava ben vist i ben cregapat, era ponderat en les raons i passava les coses en son lloc, quan deixava a segon pla les renoueres causes d'ordre econòmic sovint invocades i posades com a fonamentals, en la discussió oberta al volt de la manca de novel·la catalana.

Va satisfer? Va ésser escoltat amb molta d'atenció, amb delectament i tot. Tal vegada, però, tothom va sortir-ne com hi havia entrat: amb la desilusió de la problemàtica de la nostra novel·la, i amb l'aire d'aquell qui diu: les raons són les raons i els fets són els fets; i seguiran creient els qui hi creien que aquí es pot fer novel·la perfecta i que en realitat, més o menys bona al costat de les grans novel·listes mundials, es fa novel·la.

Creiem que una part dels qui no eren a la conferència, que potser, per altra banda, hi haurien anat, no feren sinó adoptar una actitud de protesta inicial.

Cal reconèixer que Carles Riba, que és home d'enginy, va sorprendre'ns quan en una lliçó de novel·la i de prosa en realitat allò que féu va ésser l'elogi i la reivindicació de la poesia, i de la més alta poesia, que és la lírica.

Ha plantat un pit de brau davant els qui, aquests darrers dies, començaven a estendre executòria de betes-i-fils a les ratlles curtes.

"ENTORN DEL SINDICALISME" per Ramon Rubado; Editorial Poliglota, Barcelona, 1925.

Aquest llibre d'un dels escriptors més prolífics de casa nostra, és tot ell roent i encès. Rubado més que literat és un apòstol, apòstol amb la paraula més que bella inflamada, i que sovint se us emporta, o us atueix amb el martelleig dels seus conceptes, de les seves afirmacions enormes. És un llibre útil, més que més com a exponent, encara que aparegui a algú, a estones, un xic tendencios, d'un període social.

"LA GENT DE SELDWYLA", per Gottfried Keller, traducció de Carles Riba; Biblioteca literària, Ed. Cat.

Aquest autor suís, completament desconegut a casa nostra, ha estat incorporat a la nostra literatura per la mà erudita de Carles Riba. L'obra és bonica, però més en fóra si no fos tan espessa, costa una mica d'esforç de llegir-la, millor dit de continuar a llegir-la: és com una menja atapeïda que és bona però que no us fa feneta.

SEVERAL.—J. Escalasans propugna a "La Revista" per l'establiment d'una "Associació d'Amics de la Lectura".

—Joan Estelrich publica a la mateixa revista un assaig sobre el novel·lista anglès Conrad.

—L'última fulla de les lletres catalanes d'"El Dia" de Terrassa porta poemes de Melcior Font, Joan Mingué, Carles Riba, Josep Carner, Tomàs Garcès, J. M. Rovira Artigas.

—D'Alexandre Plana és a punt de sortir un llibre de prosa amb el títol d'"El mirall imaginari".

—La Lliga Regionalista de Sabadell té el projecte de publicar un volum contenint els primers poemes de Joaquim Folguera, la major part d'ells poc coneguts o desconeguts del tot.

—Està molt avançada la impressió del "Llibre d'or del rosari", col·lecció de Valeri Serra i Boldú, edició de l'Oliba de Vilanova. Serà, per les referències que en tenim, un veritable monument auri de la bibliografia catalana.

—Marcel·lí Domingo prepara una altra obra per al teatre.

—Lluís Nicolau d'Oliver escriu a "La Publicitat" un notable escrit arran de la traducció d'Albi Tibul per Carles Magrià i Joan Mingué a la Fundació Bernat Metge.

—Altra fulla de "Les lletres catalanes", d'"El Dia" de Terrassa, duu poemes de Josep Carner, Costa i Llobera, Sánchez-Juan, Rovira Artigas, Melcior Font.

—Es anuncia la publicació d'una novel·la

de Ferran Agulló, que duu per títol "La Roser".

—Ha mort Lucien Guitry, figura eminent de l'escena francesa.

—També ha mort el literat francès Paul Louys.

—Carles Riba donà el passat divendres la conferència sobre el tema polèmic de la novel·la catalana. La publica, després, "La Veu de Catalunya".

—Hom anuncia la publicació d'un llibre de proses d'Eusebi Borrell, amb pròleg de Rossend Llatas.

—Josep Carner-Ribalta ha publicat un llibre "Acoraments i gaudis". Poemes amb un pròleg d'Alfons Maseras.

—A París, hom fa l'homenatge a la jove literatura belga. Són assenyalats com a noms preeminentes Rodenbach, Verhaeren, Maeterlinck.

—Luigi Pirandello, l'autor teatral de moda, és a Londres amb la companyia del Teatre d'Art, a fer un curs de representacions al New Oxford Theatre.

Per ara encara no ha obtingut el vist i plaú de la censura en ço que es refereix a "Sis personatges cerquen un autor". Sembla que l'escrúpul de la censura anglesa es fixa en l'episodi on pare i fillastra es troben en una casa de mala anomenada.

Pirandello té en preparació dos altres drames en tres actes, que es diran "La nova colònia" i "La dona d'abans".

—La companyia Claramunt-Adrià ha rebut d'En Ventura Gassol, el seu darrer drama "La Dolorosa".

VOLVES

A favor dels gegants

Ja n'han passat força per notaries de disposicions testamentàries originals, però cap com la de Rouen.

El testador és M. de Saint-Ouen de Pierrecourt. El nom és llarg, oi? Doncs encara és més llarg l'objecte a què destina la seva fortuna, car disposa com qui diu que es dediqui al foment i reproducció dels gegants. Tal com ho senten, el estador fa donació a la ciutat de Rouen de tot ço que té, que s'avalua en 10 milions, descomptant diferents immobles, a condició que ho destini a una parella de gegants, per considerar que és el millor medi per a aconseguir el millorament físic de la raça humana.

Això havia constituït sempre la mania de M. Saint-Ouen de Pierrecourt, fins a l'extrem que si li donaven a triar, s'estimava més un home gran que un gran home.

Amò tot, el generós donant no ha deixat de tenir en compte que era molt difícil trobar persones que arribessin a dos metres d'alçada, i per això ha consignat el seu testament una clàusula disposant que, en defecte de gegants, la renda es destini a dotar parelles de bona constitució física.

Però, cal preguntar: donarà semblant medi els resultats que es proposa M. de Saint-Ouen de Pierrecourt? Fem aquesta pregunta perquè sembla que sobre el particular ja hi ha precedents i que les proves practicades no han donat pas els resultats que s'esperaven.

Tothom sap que el rei de Prússia, Frederic Guillem I, tenia una predilecció pels "Lange Kerls", com anomenava als homes que passaven de la mida. Va ésser ell el qui va crear el primer regiment de gegants de guarnició a Potsdam, del qual l'actual primer regiment d'infanteria no és més que una pobre imitació. Però, com és natural, en la impossibilitat d'omplir degudament les baixes amb què la mortandad delmava el regiment de gegants, aquest s'anava reduint més cada dia, fins que el rei, a l'objecte d'evitar que es quedés en quadro, va tenir la bona pensada de casar els soldats del gran regiment amb dones ben formades, pensant-se així perpetuar l'espècie, però es va quedar amb el bon propòsit perquè la majoria d'aquells matrimonis no van tenir successió, i els últims van morir sense fills.

Però, cal preguntar: donarà semblant medi els resultats que es proposa M. de Saint-Ouen de Pierrecourt? Fem aquesta pregunta perquè sembla que sobre el particular ja hi ha precedents i que les proves practicades no han donat pas els resultats que s'esperaven.

Tothom sap que el rei de Prússia, Frederic Guillem I, tenia una predilecció pels "Lange Kerls", com anomenava als homes que passaven de la mida. Va ésser ell el qui va crear el primer regiment de gegants de guarnició a Potsdam, del qual l'actual primer regiment d'infanteria no és més que una pobre imitació. Però, com és natural, en la impossibilitat d'omplir degudament les baixes amb què la mortandad delmava el regiment de gegants, aquest s'anava reduint més cada dia, fins que el rei, a l'objecte d'evitar que es quedés en quadro, va tenir la bona pensada de casar els soldats del gran regiment amb dones ben formades, pensant-se així perpetuar l'espècie, però es va quedar amb el bon propòsit perquè la majoria d'aquells matrimonis no van tenir successió, i els últims van morir sense fills.

Així sí que va ésser fer els gegants!

PELS BELLS CARRERS DE MA CIUTAT

CARRER DE FERNANDO
24 i 26. Sastrer, Mod. i Camiseria.—BAS I TARRIDA
33. Ganiveteria.—AMERICAN MACHINE.
34. Institut Musical.—Acadèmia Arxévol.

CARRER CORTS CATALANES
460. Radio-Telefonia.—"BOMBETA MIMERVA".
457. Inst. elèct. aigua i gas.—RAFAEL SALÀ.
614. Pelletoria.—"LE RENARD".

CARRER CLARIS
102. Blau Catalunya.—J. LOPEZ LLAUDER.

CARRER DE TALLERS
72. Ceràmica i rajoles.—CASIMIR VICENS.

CARRER MUNTANER
65. Ribas i Ferrer. B. Regina *Novelles escollides*

CARRER COMTE ASALTO
15. Mobles a plaços i comptat.—JOSEP MACIÀ.

CARRER BOTERS
4. F. MONFALCÓN. Tapissos pintats i olcografies.

CARRER DEL CALL
1. C. FONT. Mantons Manila i Mantellines.
9. Llaneria i Sederia.—CASA PUIG.
28. pral. J. COSTA.—Antiguitats d'art.

CARRER DEL PI
2 i 4. Raspalleria Moderna.—FERRAN MAURI.
11. Articles de Pell.—J. SAUCH.

13. 2.^a SASTRE.—L. MIR.
14. Art. Fotogràfics.—S. COSTA.
14. pral. Fca. Plisats.—BRUTAU I MOXO.

CARRER DE SANT PAU
3. Camiseria del Liceo.—JOAN VALLVÉ.

CARRER BALMES

126. RADIO-ELECTRIC Manufacturers.
RAMBLA DE CATALUNYA

Pelletoria "La Siberia"—J. TICO.
20. Perruqueria.—J. MAYMO.
42. Bar.—LA PAGESA DE LA RAMBLA.
94. LA ARTÍSTICA.—Brodats i Confeccions.
124. Instal. bones i barates.—Barnadas i Espinet.

CARRER DE LA BOQUERIA
36 i 38. Camiseria.—RODRIGUEZ & FERRER.

CARRER CORRIBIA
2 i r. Lligues i Tirants CATALONIA.

CARRER VILA-VILÀ
66. Palla i Alfals JOSEP CATALÀ.

CARRER PORTAFERRISSA
22. Ganiveteria i perfumeria.—VDA. DUCHEIN
25. Camiseria A. DE B. CORNELLA.

CARRER ARIBAU
29 i 31. Perruqueria ENRIC SORIGUE

CARRER FONTANELLA
18. Art. Fotogràfics i Radio.—PÉREZ i SÁBAT.

CARRER JOVELLANOS
4. Art. Fot. i treballs de Laboratori.—E. Picazo

RONDA SANT ANTONI
60. OLLA EXPRESS.—Detalls a Import Acar.
76. Billars patentats Xirre—"LA ACTIVA".

CARRER SALMERÓN
140. Articles fot. i radio.—V. CALDES ARGÜS.
193. Llamp. Elect. i radio.—RAMON RABASA.

DIAGONAL
460. "Radio Iris"—J. B. MODOLELL.

Establiments
MARAGALL
Passeig de Gràcia, 95
BARCELONA

RAMON SUNYER
JOIER

Corts Catalanes, n.º 643
Telèfon 813-S. P. - BARCELONA

FREIXENET
SANT SADURNÍ DE NOYA

ÉS EL MILLOR XAMPANY

APARELLS I ACCESSORIS
PER A LA

RADIO TELEFONIA

DE LES MILLORS MARQUES
Venda al major i detall

Carrer Canuda, 45 i 47

BARCELONA

DIPÓSIT DE MATERIAL ELÈCTRIC

JOSEP CLAVELL

BRAGUERS I FAIXES A MIDA - SUSPENSORIS SPORT - MITGES - GENOLLERES - TURMELLERES
ELÀSTIQUES - ESPARDENYES AMB SOLA DE GOMA - CINTURES PER OPERATS D'HERNIA
TIRANTS I CINTURONS DE CAUTXÚ - BITLLETES
COTONS - GLASSES - BENES
PILOTES TENNIS I FUTBOL - ESPONGES - PETAQUES
MARCA "LA GERMANA"
PITETS - BABERS - CALÇOTES TOT GOMA PER INFANTS - PILOTES I JOGUINES TOT GOMA
ARTICLES DE GOMA PER A BARBERS - MITJONS DE CAUTXÚ - GORROS DE BANY - TELES PER LLIT - XUPADORS
PRODUCTES TUSELL, S. A. - RONDA SANT PERE, 12 - BARCELONA

Solingen-Paris-Barcelona

(Casa fundada per R. ROCA)

JOSEP ROCA

Navalles i Màquines d'esfilar
assegurades
Ganiveteria - Tocador
Taller d'esmolador tota mena d'eines
PLAÇA DEL PI, n.º 3

FOTOGRAVATS

TRICROMIAS - AUTOTIPIAS

PARAIGÜES :: OMBRELLES
VANOS
BASTONS

J. CARDÚS

PORTAFERRISSA, 10
BARCELONA

Oficina de còpies CASA RENÉ

Divulcació - Treballu en estati - Rapiditat, bon ornamet i economia
CARRER DE MONTSIÓ, 18, TELÈFON 4525-A - BARCELONA

Dolços, dolços, dolços fins
per llepar-vos-hi els deu dits.
La casa més flaminera
la Casa Esteve Riera.

ESTEVE RIERA
Confiter i Pastisser

Pa de luxe
RAMBLA DE CANALETES 91 II.
TELÈFON A 2766.
CARRER DE MALLORCA 307 i 309:
TELÈFON - G. 2.
BARCELONA

**LLÀTZER
DE TORMES**

el clàssic de l'humor
demaneu-lo
a totes les llibreries

2 PESETES

IGNASI FOLCH I TORRES

UNA DONA

NOVEL·LA CONTEMPORÀNIA

A TOTES LES LLIBRERIES

PREU: 3'50 PTES.

A SEU D'URGELL, NÚM. 124
A BARCELONA, NÚM. 2023-A.
A SITGES, NÚM. 1383

Fàbrica de Llonganisses, la millor
de la nostra terra.

Demaneu a tot arreu la marca
i Hemeroteca General
"ELS PIRINEUS"

Quingles i Escaler

Castellciutat

(Seu d'Urgell)